

Projekt

z dnia 12 listopada 2012 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W ŻARACH**

z dnia ..... 2012 r.

**w sprawie uchwalenia „PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ŻARY O STATUSIE
MIEJSKIM NA LATA 2013 – 2015”**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 nr 142, poz. 1591 ze zm.) i art. 176, pkt 1) oraz 179 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 nr 149, poz.887 ze zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2013 – 2015”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żary.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Uzasadnienie

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny jest zadaniem własnym gminy wynikającym z art. 176 ust 1) oraz 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 nr 149, poz.887 z późniejszymi zmianami). Projekt uchwały Rady Miejskiej w Żarach z dnia 2 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia „PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2013 – 2015” przygotował zespół specjalistów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach.

Załącznik do Uchwały Nr .....

Rady Miejskiej w Żarach

z dnia ..... 2012 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2013 – 2015

Rozdział 1. Wprowadzenie

Najstarszą i najpowszechniejszą formą życia społecznego jest rodzina, która dzięki istniejącym w niej złożonym relacjom i wypełnianym przez jej członków funkcjom, stanowi podstawę istnienia społeczeństwa. W polityce prospołecznej państwa kwestie rodziny i dziecka traktuje się zatem ze szczególną uwagą.

Jakość funkcjonowania rodziny jako podstawowego środowiska wychowawczego, decyduje o przebiegu rozwoju dziecka. Dziecko, które wymaga największej troski i ochrony ze strony nas, dorosłych. Wzrastając w prawidłowej rodzinie może ukształtować pozytywną tożsamość, określić swoje granice, nauczyć się udzielania i korzystania ze wsparcia, rozpoznawania i komunikowania swoich uczuć i potrzeb. Poznaje właściwe wzorce zachowań i ma podstawy do prawidłowego ukształtowania własnego systemu wartości. Wszystkie te pozytywne wzorce i właściwe relacje są zachwiane w rodzinie dysfunkcyjnej, która nie stanowi właściwego środowiska wychowawczego, a często jest miejscem toksycznym.

Dokonujący się od wielu lat w naszym kraju proces transformacji nie pozostał bez wpływu na sytuację polskich rodzin, a wręcz stał się przyczyną wielu problemów z którymi przyszło się im zmagać. Do najważniejszych zaliczyć należy: brak właściwej edukacji i wychowania oraz odpowiednich wzorców osobowych, problemy materialne, mieszkaniowe, uzależnienia, przemoc, młody wiek matek, zwiększająca się liczba rozwodów, niechęć do zawierania związków małżeńskich, bierność i roszczeniowe postawy. Pojawił się problem „eurosierot”. Powyższe zjawiska w znacznym stopniu ograniczyły osiągnięcie odpowiedniego poziomu rozwoju emocjonalnego, wykształcenia oraz aspiracji życiowych sporej części młodego pokolenia.

O skali problemu występującego w Żarach świadczą dane o osobach korzystających z pomocy społecznej. W 2011 z różnych form pomocy świadczonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach skorzystało ogółem 2089 osób.

Główną przyczyną zgłaszania się mieszkańców Żar po pomoc społeczną w roku 2011 było:

- 1) ubóstwo (1047 rodzin, 2206 osób w rodzinie),
- 2) długotrwała lub ciężka choroba (916 rodzin, 1690 osób w rodzinach),
- 3) niepełnosprawność (761 rodzin, 1334 osób w rodzinach),
- 4) bezrobocie (716 rodzin, 1749 osób w rodzinach),
- 5) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (426 rodzin, 1476 osób w rodzinach).
- 6) alkoholizm (301 rodzin, 516 osób w rodzinach),
- 7) narkomania (17 rodzin, 28 osób w rodzinach).

Według danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach w pieczy zastępczej umieszczonych jest 72 dzieci z terenu Żar. Kolejnych około 30 dzieci z 10 rodzin jest bezpośrednio zagrożonych koniecznością umieszczenia w pieczy zastępczej.

W zaistniałych okolicznościach niezbędne staje się opracowanie sprawnie funkcjonującego systemu wspierania rodziny, którego podstawą jest pomoc rodzinie w budowaniu prawidłowych relacji oraz we właściwym wypełnianiu ról przez jej członków, a przede wszystkim w rozwijaniu umiejętności samodzielnego rozwiązywania własnych problemów. Podstawową przesłanką wyboru właściwych rozwiązań powinien być powszechny szacunek i akceptacja samych wartości rodzinnych oraz przekonanie, że inwestycja ta w przyszłości bez wątpienia przyniesie społeczeństwu określone korzyści. Owo wsparcie powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczno-ochronny. Priorytetem wspierania powinno zaś być

zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Rozdział 2. Podstawa prawna

„PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2013 – 2015” został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 nr 149, poz.887 z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z art. 176 przedmiotowej ustawy do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 4) finansowanie:
  - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c) kosztów ponoszonych przez rodziny wspierające, związanych z udzielaniem przez nie pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy,
- 8) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości za okres dłuższy niż 12 miesięcy z tytułu nieponoszenia przez rodziców dziecka opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY nawiązuje również do zapisów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Miejskiej Żary na lata 2006-2013” (Uchwała nr XL/42/06 Rady Miejskiej w Żarach z dnia 6 lipca 2006r.).

Rozdział 3. Założenia teoretyczne

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2013 – 2015” opracowany został w oparciu o wymienione i opisane poniżej założenia.

- 1) **W RODZINIE FUNKCJONALNEJ** rodzice (opiekunowie) we właściwy sposób realizują w stosunku do dziecka trzy funkcje: opiekuńczą, emocjonalną oraz wychowawczą.
  - a) **Funkcja opiekuńcza dotyczy ochrony egzystencji dziecka**. Rodzice (opiekunowie) zaspokajając potrzeby fizjologiczne (bytowe) dziecka, zabezpieczają m.in.: pożywienie, odzież, schronienie, pielęgnację stosownie do wieku, ewentualnych chorób, czy niepełnosprawności. Zapobiegają i odpowiednio reagują również w sytuacji zagrożeń i niebezpieczeństw zewnętrznych, mogących mieć wpływ na zdrowie i życie dziecka oraz wspomagają prawidłowy rozwój fizyczny dziecka.

- b) **Funkcja emocjonalna** dotyczy sfery tworzenia więzi. Rodzice (opiekunowie) zaspokajają potrzebę poczucia bezpieczeństwa, potrzebę trwałej przynależności oraz szacunku i uznania dziecka, dzięki czemu stwarzają możliwości tworzenia prawidłowej więzi miłości, uczą prawidłowych wzorców życia rodzinnego. Dzięki temu u dziecka utrzymuje się równowaga emocjonalna oraz prawidłowo rozwija się jego osobowość. Niezbędne jest tu, aby rodzice (opiekunowie) byli dostępni, rozumieli, uznawali i zachowywali się adekwatnie do potrzeb i emocji dziecka, a także umożliwiali rozładowywanie napięć emocjonalnych.
- c) **Funkcja wychowawcza** dotyczy sfery socjalizacji dziecka. Rodzice (opiekunowie) stwarzają możliwości zaspokajania potrzeby samorealizacji dziecka. Kształtują postawy i zachowania młodego człowieka zgodnie z obowiązującymi w danym społeczeństwie obyczajami, wprowadzają w świat wartości moralnych i w świat kultury. Umożliwiają dziecku nabycie kompetencji niezbędnych do prawidłowego pełnienia ról społecznych, autonomii i samodzielnego, dorosłego życia. Dziecko uzyskuje umiejętność obrony własnej godności, jak również szacunek dla godności innych.
- 2) Warunkiem koniecznym prawidłowego i pełnego realizowania przez daną rodzinę każdej z trzech wymienionych wyżej funkcji jest posiadanie oraz umiejętność wykorzystania przez nią niezbędnych zasobów, wśród których można wymienić m.in.:
- posiadanie przez osoby dorosłe wiedzy, umiejętności i postaw niezbędnych do wychowania, opieki i ochrony dzieci,
  - właściwe relacje i wzajemne wspieranie się rodziców (opiekunów) w wypełnianiu obowiązków w zakresie opieki i wychowania dziecka,
  - posiadanie lokum oraz środków wystarczających na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych i egzystencjalnych rodziny,
  - istnienie przynajmniej jednej osoby krewnej nawiązującej więź z dziećmi,
  - utrzymywanie relacji i współpraca z instytucjami takimi, jak szkoła, przedszkole, żłobek, służba zdrowia, placówki kulturalne, itp.,
  - nastawienie osób dorosłych na poszukiwanie rozwiązań pojawiających się nieuchronnie problemów,
  - koncentracja osób dorosłych na członkach rodziny mających problem, a nie na sobie,
  - otwartość członków rodziny na poszukiwanie adekwatnej pomocy.

Brak któregoś z niezbędnych zasobów jest sygnałem zagrożenia w wypełnianiu funkcji rodziny, niezależnie od tego, czy rodzina identyfikuje ten brak jako zagrożenie, czy też nie jest tego świadoma.

- 3) W przypadku obniżenia poziomu wypełniania przez rodziców (opiekunów) jednej lub większej ilości funkcji, wzrasta zagrożenie prawidłowego rozwoju dzieci. Wyróżniono pięć poziomów, na jakich realizowane mogą być poszczególne funkcje rodziny. Na każdym poziomie stosowane powinny być specyficzne działania ze strony osób i instytucji wspierających rodzinę.

Lp.	Poziom realizacji funkcji	Poziom zagrożenia rozwoju dziecka	Rodzaj działania
1.	funkcjonalność	brak	Działanie I: PROMOCJA, PROFILAKTYKA
2.	problemowość	małe	Działanie II: POMOC ŚRODOWISKOWA
			Działanie III: POMOC SPECJALISTYCZNA
3.	dysfunkcyjność	średnie	Działanie II: POMOC ŚRODOWISKOWA
			Działanie III: POMOC SPECJALISTYCZNA
			Działanie IV: OPIEKA ŚRODOWISKOWA
4.	niewydolność (wnioskowanie o nadzór sądowy)	duże	Działanie II: POMOC ŚRODOWISKOWA
			Działanie III: POMOC SPECJALISTYCZNA
			Działanie IV: OPIEKA ŚRODOWISKOWA
			Działanie V: KOMPENSACJA INSTYTUCJONALNA

5.	zanik funkcji	bardzo duże	Działanie VI:PIECZA ZASTĘPCZA
			Działanie II:POMOC ŚRODOWISKOWA oraz Działanie III: POMOC SPECJALISTYCZNA skierowane do rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, stosowane w przypadku istnienia szans powrotu dziecka do rodziny naturalnej

Rozdział 4. System wspierania rodziny

Elementami systemu wspierania rodziny są pojedynczy członkowie rodziny, specjaliści, środowisko lokalne składające się z instytucji, osób działających z ramienia instytucji, organizacji i zorganizowanego wolontariatu oraz wolontariatu spontanicznego (przyjaciele, znajomi, itp.).

Wybór formy wsparcia danej rodziny ustalany jest w zależności od:

- a) poziomu realizacji funkcji rodziny,
- b) stosunku rodziny do instytucji i osób pomagających (np. tendencje do zależności, poziom zaufania, stosunek do oferowanej pomocy, postawa roszczeniowa),
- c) dostępności form wsparcia.

Wraz z obniżaniem poziomu wypełniania przez rodziców (opiekunów) jednej lub większej ilości funkcji konieczne staje się współdziałanie coraz większej ilości elementów systemu wspierania rodziny:

- a) na poziomie "problemowości" wystarczające jest współdziałanie rodziny, środowiska i specjalisty,
- b) na poziomie "dysfunkcyjności" niezbędne jest współdziałanie rodziny, środowiska, specjalisty oraz zespołu interdyscyplinarnego specjalistów,
- c) na poziomie "niewydolności" konieczne jest współdziałanie rodziny, środowiska, specjalisty, zespołu interdyscyplinarnego specjalistów, placówek wsparcia całodobowego, a nawet (doraźnie), pieczy zastępczej.

Na terenie Żar funkcjonuje wiele instytucji i organizacji, których działalność statutowa należy do systemu wspierania i pomocy rodzinie, a które mogą i powinny współpracować ze sobą w realizacji Programu Wspierania Rodziny, jak również w udzielaniu pomocy każdej, konkretnej rodzinie.

Wśród instytucji rządowych i samorządowych, które działają w systemie wspierania rodziny na terenie Żar, należy wymienić w szczególności: Burmistrza Miasta i Radę Miejską w Żarach, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, żłobki, przedszkola, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Sąd Rejonowy, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Żarski Dom Kultury, Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Wypoczynku, Miejską Bibliotekę Publiczną, publiczne i niepubliczne placówki służby zdrowia, Policję i Straż Miejską.

Z kolei wśród organizacji pozarządowych prowadzących działalność na rzecz dziecka i rodziny wymienić należy w szczególności: Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta (prowadzący Dom Samotnej Matki), Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Lubuski Ruch na Rzecz Kobiet i Rodziny "Żar", Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Radość Życia", Parafialne Zespoły "Caritas", Polski Czerwony Krzyż, Polski Związek Niewidomych, Polski Związek Niesłyszących, PTTK, Stowarzyszenie Klub Abstynenta, Stowarzyszenie "Civitas Christiana", Rejonowy Sztab Ratownictwa Społecznej Krajowej Sieci Ratunkowej, spółdzielnie socjalne, Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych "Tęcza", ZHP, kluby sportowe.

Organizatorem pracy z rodziną, w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach. W ramach Działu Integracji Społecznej MOPS tworzony jest Zespół Wspierania Rodziny.

Rozdział 5. Cele i harmonogram realizacji Programu.

Celem głównym „PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2013 – 2015” jest: **Podniesienie zdolności rodzin do wypełniania ich podstawowych funkcji poprzez system zintegrowanych działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, instytucji oświatowych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów działających w sferze profilaktyki i pomocy dziecku i rodzinie.**

Biorąc pod uwagę zadania nałożone na gminę ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 nr 149, poz.887 z późniejszymi zmianami), założenia teoretyczne niniejszego „PROGRAMU”, jak również analizę potrzeb zdiagnozowanych w lokalnym systemie wspierania rodziny przedstawioną Radzie Miejskiej w Żarach w kwietniu 2012 roku, w poniższej tabeli zestawiono kierunki działań oraz zadania, które należy kontynuować lub podjąć, aby zrealizować określony powyżej główny cel PROGRAMU. Zadania te dotyczą zarówno działań już realizowanych przez instytucje i organizacje w ramach działalności statutowej, jak również wprowadzenia nowych i koordynacji wszystkich działań instytucji i organizacji dla dobra rodzin przeżywających trudności.

Działanie I: PROMOCJA I PROFILAKTYKA

W poniższej tabeli uwzględniono zadania, których realizacja ma na celu zapobieganie postawianiu trudności w wypełnianiu przez rodziny ich funkcji.

Kierunek działań	Zadanie	Postulowani realizatorzy	Termin realizacji
1. Podnoszenie wiedzy na temat funkcji rodziny, zagrożeń w ich realizacji, zdrowego stylu życia rodziny oraz systemu wsparcia rodziny.	1.1. Prowadzenie kampanii i akcji informacyjnych.	Instytucje działające w systemie wspierania rodziny zgodnie z działalnością statutową	na bieżąco 2013-2015
	1.2. Organizowanie zajęć i spotkań psychoedukacyjnych.		
	1.3. Organizowanie spotkań inicjatywnych.		
	1.4. Opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych.		
2. Diagnozowanie potrzeby wspierania rodziny.	2.1. Prowadzenie sondaży, ankiet, analiza sprawozdań instytucji działających w systemie z wykorzystaniem sygnałów płynących z mediów.	MOPS we współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w systemie wspierania rodziny	2013-2015
	2.2. Sporządzanie sprawozdań z realizacji programu wspierania rodziny zawierających analizę potrzeb w zakresie wspierania rodziny.		
3. Tworzenie i realizacja profilaktycznych programów skierowanych do rodziny i dzieci mających na celu zapobieganie powstawaniu trudności i wszelkich patologii wpływających negatywnie na realizację funkcji rodziny.	3.1. Realizacja licencjonowanych programów profilaktycznych.	Instytucje działające w systemie wspierania rodziny	2013-2015
	3.2. Tworzenie i realizacja autorskich programów profilaktycznych.		
4. Wzmacnianie prawidłowego rozwoju dzieci.	4.1. Prowadzenie różnych form rozwijania zainteresowań dzieci i młodzieży.	Instytucje działające w systemie wspierania rodziny zgodnie z działalnością statutową	2013-2015
	4.2. Wspieranie działalności klubów sportowych.		
	4.3. Rozwijanie różnych form organizacji czasu wolnego.		

Działanie II: POMOC ŚRODOWISKOWA

Pomoc środowiskowa obejmuje wszelkie środowiskowe działania osób, instytucji i organizacji, mające na celu pomoc rodzinie w szybkim przezwyciężeniu pojawiających się, okresowych trudności, mogących spowodować w przyszłości zagrożenie w zakresie wypełniania przez nią jej funkcji.

Kierunek działań	Zadanie	Postulowani realizatorzy	Termin realizacji
1. Udzielanie pomocy w zabezpieczeniu niezbędnych potrzeb bytowych i egzystencjalnych rodzin.	1.1. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.	Instytucje działające w systemie wspierania rodziny zgodnie z działalnością statutową	2013-2015
	1.2. Udzielanie świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych.		
	1.3. Wypłacanie stypendiów.		
	1.4. Organizowanie pomocy bytowej przez organizacje charytatywne.		
2. Prowadzenie poradnictwa w zakresie możliwości przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych.	Prowadzenie i rozwijanie technik pracy socjalnej wykorzystywanych przez pracowników socjalnych MOPS oraz zatrudnionych w innych instytucjach i organizacjach.	MOPS, instytucje działające w systemie wspierania rodziny zgodnie z działalnością statutową.	2013-2015
3. Organizowanie form samopomocy.	3.1. Organizowanie grup samopomocowych.	Instytucje działające w systemie wspierania rodziny zgodnie z działalnością statutową.	2013-2015
	3.2. Organizowanie grup inicjatywnych.		
	3.3. Organizowanie pomocy sąsiedzkiej i koleżeńskej.		
4. Organizowanie wolontariatu.	4.1. Wspieranie istniejących form wolontariatu.	Instytucje działające w systemie wspierania rodziny.	2013-2015
	4.2. Tworzenie nowych form wolontariatu wspierającego rodziny.		

Działanie III: POMOC SPECJALISTYCZNA

W ramach poradnictwa specjalistycznego w poniższej tabeli uwzględniono zadania ukierunkowane na wsparcie rodziny w sytuacji, gdy znajduje się w sytuacji dłużej utrzymujących się problemów, negatywnie wpływających na poziom wypełniania przez nią jej funkcji.

Kierunek działań	Zadanie	Postulowani realizatorzy	Termin realizacji
1. Organizowanie usług asystenta rodziny.	1.1. Utworzenie w MOPS 1 nowego stałego etatu asystenta rodziny i wyposażenie stanowiska pracy.	Burmistrz Miasta, MOPS w Żarach	2013
	1.2. Utworzenie w MOPS 1 nowego stałego etatu asystenta rodziny i wyposażenie stanowiska pracy.	Burmistrz Miasta, MOPS w Żarach	2014
	1.3. Zatrudnianie asystentów rodziny w ramach dotacji zewnętrznych, np. w ramach konkursów MPiPS.	Burmistrz Miasta, MOPS w Żarach	2013-2015
	1.4. Organizowanie form podnoszenia kwalifikacji asystentów rodziny.	MOPS w Żarach	2013-2015
2. Organizowanie indywidualnego specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.	2.1. Utworzenie w MOPS 1 nowego etatu psychologa realizującego zadania z zakresu wspierania rodziny oraz wyposażenie jego stanowiska pracy.	Burmistrz Miasta, MOPS w Żarach	2013
	2.2. Organizowanie poradnictwa specjalistycznego rodzinnego.	Instytucje działające w systemie wspierania rodziny zgodnie z działalnością statutową	2013-2015
	2.3. Organizowanie poradnictwa psychologicznego.		
	2.4. Organizowanie poradnictwa pedagogicznego, w zakresie uzależnień.		
	2.5. Organizowanie terapii rodzinnej dla rodzin i par.		
	2.6. Organizowanie mediacji rodzinnych.		
	2.7. Udzielanie pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.		
3. Organizowanie wsparcia grupowego dla rodzin.	3.1. Organizowanie dla rodzin spotkań w formie grup wsparcia, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.		
	3.2. Organizowanie zajęć edukacyjnych i terapeutycznych dla rodziców.		
4. Wspieranie rozwoju psychoruchowego i emocjonalnego dzieci.	4.1. Wczesne diagnozowanie i organizowanie form wyrównywania trudności w rozwoju psychoruchowym oraz w procesie uczenia się.	Instytucje działające w systemie wspierania rodziny zgodnie z działalnością statutową	2013-2015

	4.2. Organizowanie działań w zakresie wczesnej interwencji.		
	4.3. Organizowanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej w szkołach i przedszkolach.		
	4.4. Organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.		

Działanie IV: OPIEKA ŚRODOWISKOWA

W poniższej tabeli uwzględniono formy opieki organizowanej w środowisku zamieszkania rodziny, które mają umożliwić zaspokojenie niezbędnych potrzeb dzieci w sytuacji, gdy ich rodzice (opiekunowie) długotrwale w niewystarczający sposób wypełniają swoje funkcje. Stosowanie tych form powinno mieć charakter czasowy, do momentu podniesienia niezbędnych kompetencji przez rodziców (opiekunów), dlatego równolegle rodzina powinna korzystać z pomocy środowiskowej oraz z pomocy specjalistycznej.

Kierunek działań	Zadanie	Postulowani realizatorzy	Termin realizacji
1. Rozwój placówek wsparcia dziennego.	1.1. Zlecenie prowadzenia placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej.	Urząd Miejski we współpracy z organizacjami pozarządowymi	2013-2015
	1.2. Zlecenie prowadzenia placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej.		
	1.3. Zlecenie prowadzenia placówki wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej.		
2. Udzielanie bezpośredniego wsparcia rodzicom/opiekunom w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.	2.1. Organizowanie rodzin wspierających.	MOPS we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami	2013-2015
	2.2. Organizowanie usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.		

Działanie V: KOMPENSACJA INSTYTUCJONALNA

Zadania uwzględnione w poniższej tabeli dotyczą instytucjonalnego zaspokajania niezbędnych potrzeb dzieci pozostających w swoich rodzinach, w sytuacji, gdy ich rodzice (opiekunowie) w sposób długotrwały w niewystarczający sposób wypełniają swoje funkcje. Mogą być one stosowane czasowo, do czasu przezwyciężenia długotrwałych trudności. Poniżej umieszczono tylko te formy kompensacji, w finansowaniu których uczestniczy gmina.

Kierunek działań	Zadanie	Postulowani realizatorzy	Termin realizacji
1. Wsparcie rodziny i dziecka przez żłobki, przedszkola i placówki oświatowe.	1.1. Przyjmowanie dzieci z rodzin, w których występuje duże zagrożenie rozwoju dziecka, do przedszkoli i żłobków miejskich.	Urząd Miejski, placówki oświatowe, żłobki, przedszkola	2013-2015
	1.2. Przyjmowanie dzieci z rodzin w których występuje duże zagrożenie rozwoju dziecka przy organizacji wszelkich form wsparcia w szkole (np. kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze, itp.).		
2. Wspieranie działalności całodobowych ośrodków wsparcia.	1.1. Wspieranie działalności Domu Samotnej Matki, mieszkań chronionych, itp.	Urząd Miejski	2013-2015

Działanie VI: PIECZA ZASTĘPCZA

W przypadku, gdy rodzina w ogóle, mimo udzielonego wsparcia, nie realizuje jednej lub kilku funkcji, następuje dezintegracja rodziny, a dzieci, na podstawie wyroku sądowego, umieszczane są w pieczy zastępczej. Dziecko może zostać umieszczone w pieczy zastępczej jedynie w przypadku, gdy wszystkie wcześniejsze formy działania zostały zastosowane i nie przyniosły pożądanego rezultatu. Na gminie ciąży wtedy zarówno obowiązek współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej, jak również dalsza praca środowiskowa i specjalistyczna z ich rodziną biologiczną.

Kierunek działań	Zadanie	Postulowani realizatorzy	Termin realizacji
1. Współfinansowanie pieczy zastępczej.	1.1. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, zgodnie z obowiązującymi przepisami.	MOPS	2013-2015
2. Praca nad ewentualnym powrotem dzieci do rodzin naturalnych.	1.1. Rozwój technik pracy socjalnej ukierunkowanej na wsparcie rodzin biologicznych.	MOPS, instytucje działające w systemie wspierania rodziny zgodnie z działalnością statutową	2013-2015
	1.2. Prowadzenie indywidualnego poradnictwa specjalistycznego dla rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.		
	1.3. Organizowanie grupowych form wsparcia rodziców biologicznych (grup wsparcia, zajęć psychoedukacyjnych, itp.		

Działanie VII: PODNOSZENIE JAKOŚCI SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY

Z uwagi na wagę dziedziny, jaką jest wspieranie rodziny, interdyscyplinarność działań oraz ilość instytucji i organizacji działających w systemie wspierania rodziny, niezbędna jest realizacja zadań w zakresie koordynacji działań, podnoszenia umiejętności i kwalifikacji kadr, a także stworzenia warunków prowadzonej działalności, zapewniających szacunek dla poczucie godności klientów i pozostających w zgodzie z profesjonalnymi standardami.

Kierunek działań	Zadanie	Postulowani realizatorzy	Termin realizacji
1. Koordynacja działań lokalnych instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny.	1.1. Utworzenia banku informacji o ofercie środowiskowej i specjalistycznej dla klientów oraz instytucji i organizacji.	Urząd Miejski, MOPS, pozostałe instytucje i organizacje	2013-2015
	1.2. Organizowanie spotkań inicjatywnych i integracyjnych specjalistów.		
	1.3. Inicjowanie przekształceń programu wspierania rodziny lub powoływanie zespołu tworzącego nową wersję.		
	1.4. Zawieranie porozumień o współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi w systemie wsparcia.		
2. Podnoszenie kwalifikacji i organizacja szkoleń kadr zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.	2.1. Organizowanie szkoleń, szkoleń specjalistycznych, kursów, innych form podnoszenia kwalifikacji.	Wszystkie instytucje i organizacje działające w systemie wsparcia rodzin i dziecka	2013-2015
	2.2. Organizowanie superwizji.		
3. Poszerzenie zasobów instytucji i organizacji działających w systemie wsparcia.	3.1. Poprawa bazy lokalowej.	Organy prowadzące instytucje i organizacje	2013-2015
	3.2. Doposażenie w sprzęt i pomoce.		

Rozdział 6.

Zakładane rezultaty realizacji Programu.

Dzięki realizacji działań opisanych w Rozdziale 5, spodziewamy się osiągnąć następujące rezultaty:

- 1) w sferze organizacyjnej obecnie istniejącego systemu wspierania rodziny:
  - a) uzupełnienie braków oraz usprawnienie funkcjonalności elementów systemu,
  - b) stworzenie bazy informacji o klientach systemu i działaniu samego systemu, pozwalającej na aktualizowanie kompleksowej diagnozy sytuacji problemowej i zagrożeń,
  - c) podniesienie kwalifikacji kadry pracującej z rodziną.
- 2) w sferze wsparcia klientów systemu:
  - a) szybka diagnostyka problemów, zagrożeń, obszarów trudnych do zniesienia emocjonalnego, konfliktów, w szczególności w sferach dotyczących porzucenia, zaniedbania, przemocy, uzależnień, demoralizacji, przestępczości oraz deprivacji podstawowych potrzeb rozwojowych,

- b) wczesna interwencja w sytuacjach problemowych, w tym:
- niwelowanie skutków kryzysu, przywracanie stanu sprzyjającego udzieleniu pomocy w cierpieniu, problemie lub konflikcie,
  - poprawa jakości życia rodzin i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego,
  - kompensowanie na bieżąco deficytów zdrowotnych, edukacyjnych, wychowawczych, społecznych i materialnych dzieci i rodzin,
  - rozwiązywanie konfliktów,
- c) zapobieganie nowym zagrożeniom, w tym:
- przeciwdziałanie stanom prowadzącym do marginalizacji i wykluczenia społecznego,
  - rozpropagowanie stylu życia sprzyjającego funkcjonalności rodziny,
  - rozwinięcie środowiska społecznego sprzyjającego wyzwaniu potencjału intelektualnego, twórczego, organizacyjnego i społecznego rodziny,
  - przeciwdziałanie porzuceniu, zaniedbaniu, przemocy, uzależnieniu, demoralizacji, przestępczością oraz deprawacją podstawowych potrzeb rozwojowych.

Rozdział 7. Źródła finansowania Programu

Środki na realizację niezbędnych działań w ramach Programu Wspierania Rodziny mogą pochodzić z:

- 1) budżetu Miasta,
- 2) budżetu samorządu powiatu żarskiego oraz samorządu województwa lubuskiego,
- 3) budżetu państwa, państwowych funduszy celowych,
- 4) funduszy unijnych oraz innych zagranicznych mechanizmów finansowania,
- 5) budżetów organizacji pozarządowych,
- 6) innych źródeł (np. darowizny).

Po przyjęciu przez Radę Miejską Programu Wspierania Rodziny, instytucje i organizacje będą mogły starać się o dofinansowanie projektów na nim opartych ze źródeł zewnętrznych.

Rozdział 8. Monitoring i ewaluacja Programu

Koordynatorem „PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2013 – 2015” jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach – organizator pracy z rodziną.

Monitorowanie „PROGRAMU” odbywać się będzie poprzez sporządzane corocznie sprawozdanie z wykonanych przez wszystkie instytucje działające w systemie profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną zadań w danym roku oraz analizę potrzeb w zakresie wspierania rodziny. Informacje te przedkładane będą corocznie Radzie Miejskiej.

W przypadku stwierdzenia takiej potrzeby PROGRAM będzie podlegał modyfikacjom.